

До спеціалізованої вченої ради Д 11.170.02
в Інституті економіко-правових досліджень
НАН України
01032, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 60

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора юридичних наук, професора Рєзнікової Вікторії Вікторівни
на дисертаційне дослідження Іванюти Наталі Валеріївни
на тему «Функції господарського процесуального права:
теоретико-практичні аспекти»,
подане на здобуття наукового ступеня
доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.04 –
господарське право, господарсько-процесуальне право

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Наукова проблематика функцій господарського процесуального права в процесі оновлення національного процесуального законодавства є актуальною та малодослідженою.

Інтерес до теми опонованого дисертаційного дослідження обумовлено рядом теоретичних та практичних проблем, пов'язаних з визначенням правової природи призначення господарського процесуального права; пошуком інструментів вдосконалення його функціонування та шляхів підвищення ефективності господарського судочинства. Досягання об'єктивного та бажаного результату неможливо без сутнісного та змістовного розуміння функцій як динамічної невід'ємної властивості самостійної галузі господарського процесуального права. Безперечно важливим є й дослідження реалізації функцій господарського процесуального права як в господарському судочинстві, так і поза ним.

Звернення авторки до тематики функцій господарського процесуального права

в умовах відсутності у господарсько-процесуальній науці єдиного концептуального підходу до такого правового явища слід вітати, адже загальне домінування інтересу до вузько-прикладних аспектів, зниження активності наукових досліджень щодо теоретичних властивостей галузей права загалом, призводить до неузгодженості теорії та практики, зниження якості та результативності правового регулювання важливих для країни правовідносин. Тому концептуальні напрацювання в цій площині є нагальними та стають сучасним галузевим надбанням доктрини господарського процесуального права, в тому числі, в питаннях поєднання наукових доробок та практики.

В межах господарських процесуальних пошуків ще не були предметом дослідження питання вдосконалення та розвитку господарського процесуального права через реалізацію його функцій; зв'язків між функціями, системою, методами, принципами господарського процесуального права. Не розглядалися місце та роль функцій в забезпеченні ефективності господарського процесуального права, реалізація функцій в межах та за межами господарського судочинства.

МЕТА І ЗАВДАННЯ,

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ, ЙОГО СТРУКТУРА

Метою дослідження Іванюти Н.В. є обґрунтування нових теоретико-практичних положень та розроблення на їх основі концептуальних засад вдосконалення та розвитку господарського процесуального права завдяки реалізації його функцій, із визначенням мети, основних шляхів та очікуваних результатів (с. 42 дисертації). Мета дослідження зумовила ряд ключових завдань, що поставлені і вирішенні в дисертаційній роботі, які зводяться до: аналізу та доопрацювання загальних положень щодо функцій господарського процесуального права як правового явища; виявлення особливості співвідношення функцій, системи, методів, принципів господарського процесуального права; з'ясування місця та ролі функцій у забезпеченні ефективності господарського процесуального права, обґрунтування пропозиції щодо їх оптимізації; здійснення систематики, типології та класифікації функцій господарського процесуального права; розкриття змісту функцій та визначення їх понять; з'ясування ролі Верховного Суду в контексті реалізації

функцій господарського процесуального права в сфері правотворчості та нормотворчості; розроблення поняття техніко-юридичного інструментарію як засобу реалізації функцій господарського процесуального права; розкриття сутності та поняття моніторингу процесуальних норм та судової практики як засобу реалізації функцій господарського процесуального права; визначення системи засобів реалізації функцій господарського процесуального права в межах та за межами господарського судочинства із уточненням їх сутності (с.42-43 дисертації). Структура дисертації є логічною та складається з титульного аркуша; анотації, викладеної українською та англійською мовами; змісту; основної частини, що включає: вступ, п'ять розділів, що включають 14 підрозділів, висновків; списку використаних джерел із 744 найменувань і 6 додатків. Зміст дисертаційної роботи дозволив розкрити необхідні положення теми «Функції господарського процесуального права: теоретико - практичні аспекти».

В методологічному сенсі авторкою застосовано широкий комплекс фундаментальних та сучасних методів дослідження, які повністю відповідають встановленій меті, завданням та дають можливість отримати достовірні результати (с.43-44).

Таким чином, мета, завдання, методи дослідження, об'єкт та предмет дисертаційної роботи визначено повно та коректно.

ОЦІНКА ОБГРУНТОВАНOSTІ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ ДИСЕРТАЦІЇ, ЇХ ДОСТОВІРНОСТІ Й НОВИЗНИ

Дисертація Іванюти Н.В. є логічно послідовним та самостійним науковим дослідженням.

Емпіричну основу дослідження склали: законодавство України та зарубіжних країн, практика діяльності судових органів України та практика Європейського Суду з прав людини.

Авторкою дисертаційного дослідження розкрито та сформульовано низку науково обґрунтованих теоретичних положень щодо понятійно-категоріального апарату, систематики, реалізації функцій господарського процесуального права в

правотворчості та нормотворчості, реалізації функцій господарського процесуального права в межах та поза межами господарського судочинства.

Наявність в роботі сформульованих концептуальних засад вдосконалення та розвитку господарського процесуального права засобом реалізації його функцій, у яких визначено мету, основні шляхи реалізації функцій, очікувані результати (с. 431 дисертації) свідчить про завершеність, наукову цінність представленого дисертаційного дослідження.

В роботі детально проаналізовані наявні доктринальні напрацювання щодо визначення функцій права представниками теорії права, науковцями споріднених процесуальних галузей. Авторкою за основу було взято синтезуючий підхід, що дозволило їй визначити функції господарського процесуального права як напрями впливу господарських процесуальних норм на суспільні відносини щодо вирішення господарських спорів та інших правових питань для забезпечення правового результату при здійсненні справедливого судового захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання, держави, фізичних осіб (с. 69-70 дисертації). При цьому Іванюти Н.В. вдалося побудувати своєрідний алгоритм дослідження функцій з врахуванням організаційно-регулятивних зв'язків між суспільними відносинами щодо вирішення господарських спорів та господарським процесуальним правом (с. 122 дисертації).

Базуючись на запропонованому визначенні поняття функцій, авторка удосконалює положення щодо типології та класифікації функцій господарського процесуального права. Ключовим в типологічному підході Іванюти Н.В. є категорії якості та кількості, які дійсно дають змогу отримати уявлення щодо статичних та динамічних показників господарсько-процесуальної галузі (с. 127 дисертації) та відобразити складне поєднання нормативних, організаційних, соціальних, моральних аспектів (с. 140 дисертації). В роботі представлена широка класифікація функцій з урахуванням соціального та юридичного призначення господарського процесуального права (с. 141 дисертації).

Дисертаційному дослідженню притаманні методологічні підходи, застосування яких дозволило досягти важливих наукових результатів. В необхідних

випадках дисертантка тримає в полі зору не лише процесуальні питання, але й враховує об'єктивні міжгалузеві зв'язки галузей господарського та господарського процесуального права, як, наприклад, в спробах пошуку забезпечення економічної стабільності та господарського правового порядку (с. 98, 102, 111 тощо).

Привертає до себе увагу факт є акцентування авторкою уваги, особливо в межах дослідження процесуального характеру, на категорії інтересу суб'єктів господарювання (підрозділ 1.3), проблемі його визначення, встановлення та важливості врахування на всіх етапах реформування правового поля України. Тому заслуговує на увагу підхід щодо визначення господарського інтересу в господарському процесуальному праві в широкому та вузькому значенні (с. 105-106 дисертації).

Необхідно відзначити стійку прихильність авторки, її послідовне слідування принципу спеціалізації судової системи, ідеї самостійності господарського права, а відтак – збереження Господарського кодексу України (с. 112-118 дисертації). Крім того, серед факторів ефективності функцій господарського процесуального права Іванюта Н.В. визнає судову господарську спеціалізацію ключовим тактичним елементом у забезпеченні ефективності системи захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання (с. 119 дисертації).

Заслуговують на увагу: запропоноване визначення поняття охоронної функції господарського процесуального права (с. 185-186 дисертації); результати аналізу змісту даної функції (об'єкт, суб'єкти, формальні підстави, фактичні підстави, способи здійснення) (с. 166-173 дисертації); пропозиція виокремлення у складі охоронної функції систему підфункцій, а саме: юридичної відповідальності, забезпечення господарського судочинства, процесуального примусу з визначенням їх структурних елементів (с. 173 дисертації).

Слід підтримати авторку в її спробі розкрити соціальні функції господарського процесуального права (підрозділ 2.3.), особливо в частині визначення виховної функції (пункт 2.3.2) та правового виховання як засобу її реалізації (підрозділ 5.2).

Викликають інтерес узагальнення та висновки, зроблені авторкою у підрозділі 3.3. «Моніторинг процесуальних норм та судової практики як засіб реалізації функцій господарського процесуального права». Н.В. Іванюта з позицій функціонального підходу розкриває певні складові елементи моніторингу (об'єкт, суб'єкти, юридична основа, зміст моніторингу) (с.306-314) та пропонує визначення поняття судового моніторингу як засобу реалізації функцій господарського процесуального права (с.315). Крім того, авторка виокремлює ряд ключових показників, які можуть бути взяті до уваги при формуванні концепції моніторингу процесуальних норм та судової практики (с.315-316).

У підрозділі 4.1 авторка висвітлює власне бачення окремих аспектів господарських процесуальних правовідносин як засобу реалізації функцій господарського процесуального права, зокрема щодо методологічного опису діяльності господарського суду як матеріального (фактичного) змісту процесуальних правовідносин (с.337) та неупередженості (безсторонності) судді як ключового суб'єкта здійснення функцій господарського процесуального права у господарському судочинстві (с.342, с.345-346 дисертації).

Дисертантка вдало проаналізувала окремі проблеми реалізації функцій господарського процесуального права, забезпечуючи інтегрованість теорії з проблемами юридичної практики. Наприклад, щодо: застосування норм щодо юридичної відповідальності в господарському судочинстві (с.176-179 дисертації); поняття «публічна інформація» та її отримання (с. 198-200); застосування інституту забезпечення позову (с. 182-183); поняття «малозначності справ» як головного критерію спрощеного провадження (с.354-357); виокремлення наказаного та позовного проваджень (с. 361 дисертації) тощо.

Проаналізувавши питання щодо інформатизації як засобу реалізації функцій господарського процесуального права авторка запропонувала поняття інформаційної культури учасників господарського судочинства як різновиду правової культури. Логічним вбачається твердження авторки щодо анонсування певної універсальності інформатизації як засобу реалізації функцій господарського процесуального права, яка і надалі буде змінювати традиційність поглядів на

теоретичну та практичну відмінність інструментарію впливу даної галузі на суспільні відносини щодо вирішення господарських спорів та інших правових питань (с.432).

Заслуговує на підтримку пропозиція дисертантки надати Верховному Суду (як суб'єкту здійснення функцій господарського процесуального права) право законодавчої ініціативи з таких питань: а) судоустрою; б) судочинства; в) окремі питання, які знаходяться поза межами діяльності судів (питання досудового вирішення спорів, виконання судових актів тощо) (с. 274-275 дисертації). Насправді важко зрозуміти законодавця, який виключив із механізму прийняття законів Верховний Суд в якості суб'єкта законодавчої ініціативи, а оскільки йдеться про забезпечення єдності судової практики в системі господарського судочинства (та й не тільки господарського) через постанови Верховного Суду, то постає у цьому зв'язку запитання про можливість забезпечення такої єдності при відсутності у вищій судовій інстанції реального впливу на законотворчий процес. Незрозуміло, чому судова гілка влади залишається осторонь цього процесу. Сьогодні актуальність питання про законодавчу ініціативу судових органів в особі Верховного Суду знову зростає в геометричній прогресії у зв'язку з необхідністю пошуку конкретних шляхів впливу судової практики на вдосконалення чинного законодавства. При поверненні Верховному Суду права законодавчої ініціативи, він мав би можливість обстоювати і закріпляти свою правову позицію на законодавчому рівні. Водночас, Верховний Суд повинен використовувати як негативну, так і позитивну інформацію, що накопичується під час здійснення ним своїх функцій, для практичного впливу на удосконалення відповідних суспільних відносин. Спроможність Верховного Суду до реального використання права законодавчої ініціативи не тільки підтверджується високим фаховим рівнем суддів та працівників Апарату Суду, але й доведена багаторічною співпрацею з парламентом у складі робочих груп, що не є принциповою новелою.

В роботі є й інші положення, що заслуговують на увагу.

Викладення матеріалу характеризується творчим підходом, логікою наведених доводів та висновків.

ДОСТОВІРНІСТЬ І ОБГРУНТОВАНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Результати дисертаційної роботи базуються на: а) застосованому під час дослідження результатів авторитетних раніше проведених досліджень українських та зарубіжних науковців у галузі теорії права, господарського права, цивільно-процесуального, адміністративно-процесуального та господарсько-процесуального права; б) законодавстві України та зарубіжних країн (зокрема Португальської Республіки, Республіки Австрія, Французької Республіки, Італійської Республіки, Швейцарської Конфедерації, Королівства Бельгії, Королівства Іспанії, Сполучених Штатів Америки, Республіки Молдова, Китайської Народної Республіки), судовій практиці та практиці Європейського Суду з прав людини.

ЗАУВАЖЕННЯ ЗА ЗМІСТОМ ДИСЕРТАЦІЇ

Загалом зміст дисертаційної роботи Іванюти Н. В. свідчить про творчий характер проведеного дослідження.

У той же час окремі висновки, сформульовані в роботі, мають дискусійний характер, а деякі положення дисертації потребують уточнення і конкретизації. Не можна оминати увагою й окремі недоліки роботи.

Основні зауваження до змісту положень, викладених у дисертації, можуть бути зведені до наступного.

1. Потребує пояснень з боку авторки *«конотаційна» природа* категорій «охорона» і «захист» в охоронній функції господарського процесуального права (с. 165 дисертації). Потребує конкретизації (особливо в прикладному аспекті) значення виокремлення такої природи, акцентування на ній уваги, втілення її ролі та значення в певних, розроблених авторкою, пропозиціях.

2. Ряд термінів, які доволі часто в роботі використовуються, авторкою жодним чином не визначаються. Позаяк їх змістовне наповнення є важливим. У зв'язку з цим хотілося б уточнити, що саме авторка розуміє під термінами: *«господарський*

спір» (яким є його співвідношення із іншим терміном, який вживається в роботі – «конфлікт у сфері господарських та інших правовідносин»), «безпека господарського правового порядку», «забезпечення господарського судочинства», «результативність діяльності господарського суду» (яким є його співвідношення із іншим подібним терміном – «ефективність діяльності суду»).

3. Наступне зауваження є пов'язаним змістовно з попереднім.

В підрозділі 1.3. авторка опікується питаннями місця та ролі функцій в забезпеченні ефективності господарського процесуального права.

Хотілося б уточнити у зв'язку з цим окремі деталі:

по-перше, що розуміється під «ефективністю» (який конкретно зміст авторка вкладає в цей термін), зокрема «ефективністю процесуальної галузі права»;

по-друге, залишається незрозумілим, чому саме *інтерес* визнається ключовим елементом такої ефективності;

по-третє, як співвідносяться «ефективність господарського процесуального права» та «ефективність господарського судочинства».

4. Заслуговує на увагу спроба авторки встановити та розкрити взаємозв'язок ключових властивостей господарського процесуального права (функцій, методів, принципів, системи). Дисертанткою, зокрема, обгрунтовано перебування функцій господарського процесуального права з системою, методами, принципами галузі у відносинах реляційності, субординації, взаємовпливу та взаємодії з позиції синергетики (підрозділ 1.2 дисертації). Водночас вжиті авторкою терміни («реляційність», «субординація», «позиція синергетики») в контексті дослідження функцій господарського процесуального права потребують розкриття їх змісту в ході публічного захисту (передусім йдеться про зміст, вкладений саме авторкою в ці поняття).

Також є необхідність розкрити та конкретизувати суть авторського бачення змісту «орієнтовної» ролі функцій господарського процесуального права, яка дозволяє говорити про існування певної субординації між ними та системою права (с. 82 дисертації).

5. Безапеляційною, а відтак – дискусійною та такою, що потребує додаткової

аргументації видається доволі категоричні позиція дисертантки щодо виключення інституту свідків з ГПК України. Виникає питання, щодо підстав з яких авторка визнає інститут свідків не інакше як «*дефектом застосування техніко-юридичного інструментарію*» (с.с. 285-286, 319 дисертації).

Цікавить думка авторки щодо ознак подібності заяви свідка з досить добре знайомим усім правникам поняттям «афідевіт» (запозиченим з англо-американської системи права). Афідевітом у цьому розумінні можна вважати письмове свідчення (твердження про факт), дане під присягою. З огляду на глобалізацію, яка торкнулась і права, афідевіти досить добре закріпились і в інших правових системах, зокрема в германській. У ній під цим інститутом розуміється письмове показання, що посвідчується нотаріусом або іншою уповноваженою на це посадовою особою (без складання присяги). Дуже активно використовується цей спосіб доказування саме в корпоративних спорах. Зокрема, посадова особа компанії може сформулювати афідевіт, в якому будуть міститися відомості про акціонерів і директорів компанії. Якщо ця інформація не зберігається в державному реєстрі, саме такий документ може підтверджувати корпоративну структуру. Також посадова особа компанії вправі сформулювати афідевіт, яким підтвердити, що долучені документи є справжньою копією, наприклад, усього електронного листування з адреси компанії з певною особою за визначений проміжок часу. Український законодавець очевидно йде по шляху адаптації національне законодавство до європейських правових норм та стандартів. То чи не був хіба механізм афідевіту адаптований під заяву свідка?

Крім того, аналізуючи текст ГПК України, можна дійти висновку, що законодавець звів до мінімуму можливість зловживань, установивши низку суттєвих обмежень як щодо особи свідка, так і щодо його показань : 1) у ч.1 ст.87 ГПК України визначено, що показаннями свідка можуть бути відомі йому обставини, які мають значення для справи. Однак, що важливо, не можуть бути доказом показання свідка, котрий не може назвати джерела своєї обізнаності в певних обставинах, або слова, які ґрунтуються на повідомленнях інших осіб; 2) ч.2 ст.87 ГПК України суттєво звужено встановлення фактів на підставі показань свідків (не можуть встановлюватись обставини (факти), які відповідно до законодавства або звичаїв

ділового обороту відображаються (обліковуються) у відповідних документах). Тож такі свідчення допустимі для доказування тільки таких обставин справи, які неможливо встановити за допомогою інших засобів доказування. Це, звісно ж, нівелює доцільність участі свідка в більшості кредитних спорів, спорів, пов'язаних із недійсністю угод, з питань укладання чи виконання угод, в яких доведення може ґрунтуватися виключно на підставі письмових доказів. Таким чином, коли законом чітко визначено умови виникнення тих чи інших прав або обов'язків, пояснення свідків не буде слугувати тими доказами, які можуть бути покладені в основу рішення. Разом з тим найбільш доцільною на сьогодні (як показала практика) визнається участь свідка в корпоративних спорах між юридичною особою та її учасником, зокрема тим, який вибув. Також у спорах між учасниками юридичної особи стосовно діяльності, управління, створення та припинення цієї особи. Додатково можливість допиту свідка може суттєво допомогти в спорах між господарським товариством та його посадовою особою про відшкодування збитків, завданих товариству цією особою, стосовно підтвердження факту підписання договорів, якщо свідки були при цьому фізично присутні, а експертиза не в змозі відповісти на поставлені запитання.

Виникає питання: чи не може запровадження інституту свідків як додаткового засобу доказування справити позитивний вплив на господарське судочинство? Особливо в тому разі, якщо іншими засобами доказування отримати інформацію про обставини справи видається неможливим.

6. При визначенні поняття *виховної функції* господарського процесуального права як напрямів впливу на суспільні відносини дисертантка згадує про поширення *державної судової процесуальної ідеології* (підрозділ 5.2. дисертації). При цьому в самій роботі *поняття державної судової процесуальної ідеології* авторкою не розкривається.

Хотілося б відтак почути й пояснення авторки щодо змісту зазначеної категорії, її особистого ставлення до державної судової процесуальної ідеології, бачення авторкою перспектив її формування та розповсюдження як складової державної концепції національного правосуддя.

7. Потребує додаткової аргументації визначення авторкою *поняття досудового врегулювання господарських спорів як звичаєвого* виду позасудового захисту прав та вирішення господарських спорів. Не зрозуміло, що саме дало авторці підстави віднести його до «звичаєвих» (особливо з огляду на ст. 222 ГК України, ст. 19 ГПК України).

8. В запропонованих авторкою концептуальних засадах вдосконалення та розвитку господарського процесуального права завдяки реалізації його функцій (с. 437 дисертації) одним із основних шляхів реалізації пріоритетних напрямів вдосконалення господарського процесуального права визнано *встановлення меж доцільності уніфікації процесуального законодавства зі збереженням характерної юридичної індивідуальності господарського процесуального права щодо правил та процедур господарського судочинства*. Яке власне бачення авторки щодо перспектив, шляхів та можливостей практичної реалізації такого положення? Що належить розуміти під «*межею доцільності*» та ким і в який спосіб вона може бути встановлена?

Висловлені зауваження, у той же час, не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження Іванюти Н.В. на тему «Функції господарського процесуального права: теоретико – практичні аспекти», оскільки стосуються переважно дискусійних питань, пов'язані зі складністю та, в окремих випадках, неоднозначністю проблематики роботи, недорозробленістю в наукову сенсі, недосконалістю процесуального законодавства, суперечливістю судової практики. Вони не перешкоджають загалом позитивно оцінити дану дисертацій роботу, що є завершеною працею, в якій отримані нові обґрунтовані теоретичні результати, які в сукупності є достатньо суттєвими для господарської процесуальної наукової думки. Дисертаційне дослідження спрямоване на збагачення науки господарського процесуального права і сприятиме формуванню гармонійною та дієвої системи господарського процесуального законодавства.

ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ОДЕРЖАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає в

можливості використання теоретичних положень і висновків дисертаційної роботи в процесі нормотворчої діяльності з метою вдосконалення системи функцій господарського процесуального права України, подальшого удосконалення чинного законодавства, яке застосовується судами під час розгляду господарських спорів. Практичне значення одержаних результатів полягає також у тому, що вони можуть бути використані: у подальших наукових дослідженнях; при підготовці нових та внесенні змін до чинних актів законодавства щодо судоустрою та судочинства, а також у практиці реалізації такого законодавства; при підготовці науково-практичних видань тощо.

Апробація результатів роботи підтверджена відповідними довідками (с. 522-529).

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ПО ДИСЕРТАЦІЇ

Дисертаційне дослідження Іванюти Наталі Валеріївни характеризується безумовною актуальністю.

Практична та наукова актуальність проведеного Іванютою Н. В. дослідження підтверджується також і тим, що дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Інституту економіко-правових досліджень НАН України у межах теми: «Модернізація господарського законодавства як передумова сталого розвитку України» (ДР № 0117U002308), у якій дисертантка брала участь як співвиконавець і досліджувала функції господарського процесуального прав, засоби їх реалізації, що дозволило обґрунтувати теоретичні положення, узагальнення та пропозиції щодо вдосконалення законодавства.

Основні результати дослідження, наукові висновки, положення та рекомендації, що містяться в дисертації Іванюти Н. В., з достатньою повнотою відображені у 59 наукових працях, з яких: 1 особиста монографія; 20 статей у наукових фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз; 4 статті у наукових фахових виданнях України; 4 статті у наукових періодичних виданнях інших держав; 29 публікацій за матеріалами науково-практичних конференцій та 1 публікація в іншому виданні.

Зміст автореферату загалом відповідає структурі, змісту та основним висновкам, зробленим дисертанткою в роботі.

Як свідчить зміст дисертації та автореферату, авторка достатньо добре обізнана з темою дослідження, проаналізувала основні погляди, доктринальні підходи та концепції з досліджуваної проблематики, висловлює власну думку та позицію, пропонує шляхи розв'язання існуючих проблем, розкриває поняття, сутність, місце та роль функцій господарського процесуального права, вибудовує та описує систему функцій господарського процесуального права, висвітлює особливості реалізації функцій господарського процесуального права як в межах господарського судочинства, так і поза його межами, а також розкриває особливості, теоретичні й практичні проблеми вдосконалення галузі господарського процесуального права загалом завдяки реалізації його функцій. Дослідження загалом виконане на належному науковому рівні.

Дисертаційне дослідження відповідає спеціальності 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право.

Дисертація Іванюти Н.В, є завершеною кваліфікаційною науковою працею, а наявні у ній теоретичні положення та практичні рекомендації в сукупності дають можливість вирішити важливу наукову проблему, пов'язану з розробкою доктринальних положень і висновків щодо функцій господарського процесуального права та їх реалізації та удосконалення господарсько-процесуального законодавства.

У докторській дисертації Іванюти Н.В. розвиваються окремі положення її кандидатської дисертації «Забезпечення позову в господарському судочинстві» (спец. 12.00.04 – господарське право; господарсько- процесуальне право/ Н.В. Іванюта. - Донецьк: Ін-т економіко-правових досліджень, 2012). Разом із тим не йдеться про дублювання матеріалів кандидатської дисертації, предмет докторського дослідження інший.

За своїм змістом, науковою новизною та оформленням дисертація на тему «Функції господарського процесуального права: теоретико - практичні аспекти» відповідає вимогам п.10 Порядку присудження наукових ступенів, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р., а її авторка Іванюта

